

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Medzinárodná vedecká konferencia pri príležitosti
50. výročia založenia NHF EU v Bratislave

TRANZITÍVNE EKONOMIKY V PROCESE
EURÓPSKEJ INTEGRÁCIE

TRANSITIVE ECONOMIES IN THE
PROCESS OF EUROPEAN INTEGRATION

ISBN 80-225-2218-X

Jatavský

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Medzinárodná vedecká konferencia pri príležitosti
50. výročia založenia NHF EU v Bratislave

TRANZITÍVNE EKONOMIKY V PROCESE
EURÓPSKEJ INTEGRÁCIE

TRANSITIVE ECONOMIES IN THE
PROCESS OF EUROPEAN INTEGRATION

Bratislava 9. a 10. októbra 2003

Organizačný výbor a redakčná rada

- doc. Ing. Vladimír Gonda, PhD.
- prodekan NHF EU pre vedu a doktorandské štúdium
doc. Ing. JUDITA Tancošová, CSc.
- prodekan NHF EU
doc. Ing. Eva Muchová, CSc.
- prodekan NHF EU
doc. Ing. Pavol Ochotníčik, CSc.
- vedúci Katedry financií
Ing. Michal Borodovčák, CSc.
- vedúci Katedry verejnej správy a regionálneho rozvoja
prof. Ing. Milan Bužek, DrSc.
- vedúca Katedry bankovníctva a medzinárodných financií
doc. Ing. Anžka Jankovská, CSc.
prof. Ing. Ján Lisý, CSc.
- vedúci Katedry ekonomickej teórie
doc. Ing. Anna Majánová, PhD.
- vedúca Katedry poisťovníctva
doc. Ing. Vojtech Stanek, CSc.
- vedúci Katedry sociálneho rozvoja a práce
prof. Ing. Rudolf Šlosár, PhD.
- vedúci Katedry pedagogiky
prof. Ing. Pavol Vincúr, CSc.
- vedúci Katedry hospodárskej politiky

Recenzenti

doc. Ing. Pavol Ochotníčik, CSc.
Ing. Marián Nemeč, CSc.

Redakčná úprava

prof. Ing. Rudolf Sivák, CSc.
Ing. Kristína Bognárová

ISBN 80-225-2218-X

Slovenská ekonomika v EÚ: nové možnosti a nové výzvy

Ivan Mikloš

1. Úvod

O Slovensku už môžeme dnes hovoriť nie ako o tranzitívnej, ale ako o konvergujúcej ekonomike. Slovo "tranzitívna" znamená "prechodová", teda ekonomika ktorá prechádza od centrálnemu typu hospodárstva k trhovému hospodárstvu. Slovensko, rovnako ako ostatné ekonomiky, ktoré sa o rok formálne stanu členmi EÚ však už dnes majú hospodárstvo. To skonštatovali i posledné výročné hodnotiace správy Európskej Komisie.

Ekonomika Slovenska naplňa všetky základné kritériá trhového hospodárstva, vrátane fungujúcich primárnych aj sekundárnych inštitúcií. Existuje tu právny a regulačný rámec, ktorý je nevyhnutný pre trhovú interakciu súkromných aktérov. Drvivú väčšinu HDP dnes tvorí súkromný sektor. Takmer všetky ceny sú už plne liberalizované, pričom tie, ktoré nie sú určované trhom (napríklad u prirodzených monopolov) sú regulované na základe mechanizmov, ktoré sa snažia simulovať trhové mechanizmy. Charakteristike konvergujúcej ekonomiky zodpovedá aj fakt, že najväčšie svetové banky už dnes klasifikujú ekonomiky prístupových krajín nie ako tranzitívne, ale ako „konvergujúce“ ekonomiky.

Z hľadiska vstupu SR do EÚ je kľúčovým fakt, že ekonomika SR je už dnes plne integrovanou súčasťou európskej ekonomiky, pričom prebieha silná a naďalej rastúca horizontálna aj vertikálna integrácia s EÚ. Rastie nielen obchodná výmena tovarov na rovnakej úrovni produkčného procesu, ale aj na rôznych stupňoch výrobného procesu v rámci jednotlivých odvetví. Zahrančično-obchodná výmena SR s EÚ predstavovala v roku 2002 približne 153% hrubého domáceho produktu SR, pričom prístupujúce a členské krajiny EÚ sa podieľali približne 89 percentami na celkovom slovenskom vývoze a 73 percentami na celkovom slovenskom dovoze.

Vstup do EÚ bude predstavovať otvorenie ďalších obrovských možností pre slovenské hospodárstvo. Bolo by mimoriadne naivné domnievať sa, že po uskutočnení transformácie a začlenení do EÚ už pre štát neexistuje žiadna rola v slovenskom hospodárstve. Nové výhody vyplývajúce z členstva v EÚ predstavujú zároveň nové výzvy pre ekonomickú politiku krajiny. Štát totiž musí vytvoriť takú ekonomickú politiku, aby súkromný sektor mohol tieto nové možnosti čo najlepšie zúžitkovať.

2. Inštitucionálne začlenenie do štruktúr tvorby a koordinácie hospodárskej politiky na úrovni EÚ

Existujú tri základné nové výhody a možnosti, ktoré sú zároveň výzvami pre hospodársku politiku po našom vstupe do EÚ. Prvou z nich je možnosti zúčastňovať sa a ovplyvňovať ekonomické prostredie v EÚ a tým aj v SR. Doteraz sme boli v pozícii, keď sme museli regulačný rámec len pasívne prijímať. O tom bol celý proces implementácie *acquis communautaire*. So vstupom do EÚ budeme mať navyše aj reálnu možnosť lepšie a aktívnejšie sa učiť zo skúseností našich európskych partnerov.

Aktívne zapájanie sa SR do týchto procesov si však vyžaduje oveľa kvalifikovanejšiu a flexibilnejšiu štátnu správu. Reformy, ktoré v tejto oblasti uskutočňuje dnešná vláda SR majú preto okrem iného za cieľ umožniť, aby bola štátna správa dostatočne konkurencieschopná voči súkromnému sektoru pri prijímaní nových zamestnancov.

OBSAH

Ing. Ivan Mikloš
Slovenská ekonomika v EÚ: nové možnosti a nové výzvy

Ing. Marián Jusko, PhD.
Slovensko v kontexte Európskej integrácie – kde sme boli a kam smerujeme

Ing. Róbert Šimončík
Tranzitívne ekonomiky v procese Európskej integrácie – Overview

host: doc. Ing. Peter Staněk, CSc.
Makroekonomické a mikroekonomické dôsledky vstupu do Európskej únie

prof. Ing. Rudolf Sívák, PhD.
Vedeckovýskumná činnosť NHF EÚ v období transformácie slovenskej ekonomiky

I. sekcia: Finančná politika a jej nástroje v procese integrácie Slovenska do EÚ
1st section: Financial Policy and its Tools in the Process of Integration

Ing. Martin Babiak
Optimalizácia daní ako úloha viackriteriálneho rozhodovania

Ing. Peter Baláž
Hospodárenie miestnych samospráv vo vzťahu k reforme verejnej správy

Ing. Alena Bašová
Fiskálna politika vo väzbe na podnikateľský sektor

Ing. Kornélia Beičková, PhD.
Postavenie a úlohy Najvyššieho kontrolného úradu SR ako nástroja finančnej politiky v prístupovom procese SR do EÚ

doc. Ing. Elena Benová, PhD.

Zdroje financovania verejnoprávnych médií v SR a krajinách Európskej únie

Ing. Kristína Bognárová
Podpora malého a stredného podnikania v SR

Ing. Jana Czillingová, CSc.
Možnosti úverovania podnikateľskej sféry

Mgr. Simona Eichlerová
Aplicácie harmonizačných právnych predpisů a jejich vliv na ekonomické subjekty v ČR (na příkladu harmonizace se směrnici 94/62/ES)

prof. AE dr hab. Teresa Famuliska
Taxation System in Poland and the European Union Accession

Ing. Jarmila Fojtíková
Nové organizace neziskového sektoru v ČR a jejich zdanění

Ing. Lubomír Gertler
Výbrané metody odhadu stochastických volatilit v podmínkách SR

Ing. Lukrécia Gerulová
Lineárna daň z príjmu z pohľadu teórie optimálneho zdaňovania

Ing. Urban Kováč
Hlavné úlohy a ciele konvergenčného procesu krajín SYE s EMÚ

Ing. Jana Kubíčková, MBA
Cieľ daňovej reformy v SR v rokoch 2004 - 2006: Tvorba domácich úspor súkromného ako akceleračného rastu

Ing. Jana Kútniková
Porovnanie efektívnych daňových sadzieb právnických osôb medzi Slovenskom a EÚ

Ing. Jaroslav Mackových
Ekonomické oživenie diaľničnou výstavbou

prof. Ing. Milan Majcher, CSc.
Teória, politika a prax sekuritizácie ako formy transformácie častí aktív alebo majetku do likvidnej formy ako v oblasti výroby tak aj nevýrobnej sféry

Dr. Jarosław Marczak
Institutional forms of co-operation between the state and regions in Spain

Ing. Jana Miková, PhD.
Možnosti a obmedzenia financovania a formovania kapitálovej štruktúry podnikov v SR v závislosti od právnej formy podnikania

Ing. Milošlav Nekanović
Daňová reforma v oblasti nepriamych daní z pohľadu vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie

prof. dr. hab. Krystyna Piotrowska-Marczak
Social enterprises as an institution supporting public finance reform

Ing. Erika Neubaurová, PhD.
Optimalizácia daňovo-transferového mechanizmu z aspektu prístupového procesu Slovenskej republiky do Európskej únie

Ing. Eva Neupaurová
Komparácia odpočtov hodnoty darov od základu dane z príjmov v Slovenskej republike a v Českej republike

Ing. Jana Pelišová
Reforma verejnej správy v krajinách V4 na prahu vstupu do EÚ

Ing. Vladimír Polavka
Historické aspekty vymedzenia štátneho dlhu

Ing. Marcela Rabaninová
Vplyv jednotných foriem podnikania na daňovú optimalizáciu podnikateľských subjektov (FO a PO)

doc. Ing. Eva Romančíková, CSc.
Štátna pomoc na ochranu ŽP v zmysle legislatívy Európskej únie

doc. Ing. Anna Schulzová, PhD.
Financovanie potrieb regiónov Slovenskej republiky so zameraním na vytváranie spoločných partnerstiev

doc. Ing. Jozef Sokin, CSc.
Finančné nástroje a ekonomický rast v prístupovom procese SR

Ing. Zuzana Starčuková, PhD.
Využitie medzinárodných účtovných štandardov vo verejnej správe

Ing. Oľga Švolíková
Riadenie verejných financií v prístupovom procese SR do EÚ a ich predpokladaný vývoj počas prvých troch rokov členstva v EÚ

Ing. Mária Tkáčová
Globalizácia a integrácia daní v krajinách EU

Ing. Katarína Vernešová
Podpora štátu v oblasti byvania a nehnuteľností v SR a tendencie vývoja

Ing. Zuzana Vincířová
Výbrané aspekty financovanie VÚC vo vzáhe na daňovú sústavu v SR

Ing. Karel Vít, Ing. Petr Hájek
Možné vplyvy fiskálnej politiky na devízový kurz

Ing. Vojtěch Wostry
Vplyvy globalizácie na daňovú politiku štátu

Ing. Alena Zubatřová, CSc.
Dane z príjmov ako nástroj finančnej politiky v integračnom procese

2. sekcia: Mena, bankovníctvo a finančné trhy v sjednotenej Európe
2nd section: Currency, Banking and Financial Markets in the United Europe

Ing. Monika Bačová, PhD.
Harmonizácia bankovej legislatívy SR v procese prípravy na vstup do EÚ

Ing. Jaroslav Belás PhD., Ing. Štefan Panenka
Postavenie a úlohy retail bankingu v slovenskom bankovníctve

Ing. Jan Černohorský
Struktúra bankovního sektoru a ziskovosť jako faktory konkurenceschopnosti banky

Mgr. Petr Červínek
Analýza zahraničných investícií do ČR

Tomasz Dębowskí, M.A.
Consolidation of stock exchanges in the united Europe

Ing. Valér Demjan
Riešenie problematiky zadlženosti rozvojových krajín

doc. Dr. Ing. Dana Dluhošová, doc. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal, Ing. Tomáš Tichý
Porovnaní vybraných indikátorů ctiování kapitálového trhu v ČR a SR

Ing. Pavla Duchoňová, Ing. Vlasta Kašpanovská, PhD.
Konkurenční prostředí na bankovním trhu ČR a jeho vývojové trendy po vstupu do EU

Mgr. Miroslava Dvořáková
Regulace bankovníctví v ČR po vstupu do EU

Ing. Libomír Fedor
Euro a jeho význam pre Slovensko

Ing. Dana Forišková, Ing. Dagmar Richmanová
Analýza úrovne poskytování hypotečních úvěrů v zemích V4

Ing. Katarína Gučiřová, PhD.
Analýza úrovne strategickéj orientácie zamestnancov vo vybraných finančných a bankových inštitúciách

Ing. Eva Horvátová, CSc., Ing. Dana Tkáčová, PhD.
Aktuálne otázky a perspektívy rozvoja medzibankového trhu na Slovensku

Ing. Lenka Hudobová
Porovnanie inštitucionálneho usporiadania autorit bankového dohl'adu vo vybraných krajinách Európskej únie a v Slovenskej republike

doc. Ing. Božena Chovancová, PhD.
Ochrana finančného trhu v kontexte legislatívy EU a jeho aplikácia v SR

Ing. Katarína Hrozňárová
Príprava slovenského bankovníctva na vstup do EU

Ing. Ľuboš Jančovič
Hypotekárne úverovanie v Európe v procese transformácie

doc. Ing. Anežka Janková, CSc.
Aktuálne otázky devízovej politiky v SR

Ing. František Kalouda, CSc., MBA
Empirické overení úkřivky a jeho důsledky pro financování obligacemi

doc. Ing. Mária Klimková, PhD.
Slovenské privátne bankovníctvo v procese integrácie

Ing. Zuzana Křnecová
Vznik a význam bankových spolkov na Slovensku

Ing. Jana Kollebová, PhD.
Vplyv súčasného medzinárodného menového systému na tvorbu medzinárodných finančných center

doc. Ing. Lumir Kulháněk, CSc.
Integrace evropských akciových trhů

Ing. Peter Kušnir
Vhodnosť použitia oceňovania pomocou multiples v podnikaniach SR

Ing. Marcel Lazina
Komplementárne menové systémy

prof. dr. hab. Gabriela Łukasik
The influence of financial market globalisation on the finance of Polish companies

doc. Ing. Jozef Makúch, PhD.
Prístupový proces v oblasti finančného trhu z pohľadu ÚFT

Ing. Viera Malacká, PhD.
Vývoj a analýza repo obchodov na Slovensku

doc. Ing. Jozef Medved, PhD.
Dataťázový marketing v komerčnej banke (Systemizácia)

doc. Ing. Božena Petřjanošová, CSc.
Dopad oceňovania finančných nástrojov do ekonomiky banky a EÚ

prof. PhDr. RNDr. Stanislav Polouček, CSc.
Povede zavedení Basel II k navýšení nebo snížení požadovaného kapitálu bank?

- Ing. Peter Rendek
K problematike exportného faktoringu
- prof. Ing. Oto Sobek, CSc.
Menová politika v transformujúcich sa krajinách
- Ing. Martin Svietek
Bankový dohľad na konsolidovanom základe (princípy používania metód konsolidácie pre regulačné účely)
- Ing. Martin Svoboda, Ph.D.
Struktúrované produkty v EU
- Ing. Ingrid Šabíková
Kapitálový trh na Slovensku
- JUDr. Jindřiška Šedová, CSc.
Legislatíva kapitálového trhu ČR v procese prípravy na vstup do EU
- Ing. Zuzana Šulajová, Ing. Martin Hronec
Špecifická menovej transmise v EMÚ a v tranzitívnych krajinách
- Ing. Liběna Toplá
Regulační rámec a očekávané trendy bankovního sektoru ČR
- Ing. Marcel Tírpák
Využití systému věcného varování v Slovenskej republike
- Ing. Peter Trüchly
Vplyv daňovej politiky na vývoj finančných trhov
- Ing. Ján Uhoršak
Preberanie štandardov IAS do vykazovania a oceňovania cenných papierov v bankovom sektore na Slovensku
- prof. Ing. Ladislav Určovsky, DSc.
Niektoré oblasti využívania úverových derivátov
- Ing. Pavol Vaščák
Manažment úrokového rizika v obchodnej banke
- Ing. Martin Vovk
Inštitucionálne zabezpečenie controllingu
- Ing. Jan Zoller
Portfólové investície SR
3. sekcia: *Ekonomika v podnikoch globalizácie a integrácie*
3rd section: *Economics in the Conditions of Globalization and Integration*
- Ing. Alaa Aldeen J. Mohammed
Globalization, Integration and Human development
- Ing. Vladislav Bachár
Rozlične aspekty toku zahraničných investícií
- Ing. Johnny Sánchez Bendezi
Globalisation: an overview

- prof. Ing. Anton Blažej, Dr.h.c., DrSc.
Špecifická tranzitívnych ekonomik v podmienkach integrácie a globalizácie
- Ing. Zuzana Brtnčíková
Balassa - Samuelsonov efekt
- Katarzyna Czech, Ph.D.
Poland and the Process of Globalisation
- doc. Ing. Aneta Čapánová, PhD.
Transformácia systémov vysokoškolského vzdelávania vo vybraných tranzitívnych ekonomikách
- Ing. Jaroslav Ďaďo
Vplyv globalizácie na daňové systémy rozvíjajúcich sa ekonomik strednej Európy
- doc. PhDr. Kamil Fuchs, CSc.
Současná praxe posuzování konkurenčního prostředí v ČR
- doc. PhDr. Jana Geršlová, CSc.
Zapojení čs. ekonomiky do mezinárodní dělby práce 1918-38 – zahraniční investice v ČR
- doc. Ing. Ján Glós, CSc.
Analýza činnosti podnikov „Ekonomika spoločnosti“ na Slovensku
- doc. Ing. Vladimír Gonda, PhD.
Menová únia v Európe v zrkadle teórie optimálnej menovej oblasti
- Ing. Janka Grofčíková
Podpora malých a stredných podnikov na Slovensku
- Gerald Groshok
Not All Unemployment Rates Are Created Equal - Accession Countries and the EU Growth and Stability Pact
- PhDr. Pavel Hejman, CSc.
Několik mýtů o dosavadních výsledcích ekonomické transformace v České republice
- doc. Ing. Mojmir Helisek, CSc.
K měnovým krizím v tranzitívnych ekonomikách
- PhDr. Miloš Chabutský, CSc.
Interpretace aspektů globalizace v České republice
- doc. Ing. Jan Isa, DrSc.
Teoretické otázky menovej integrácie
- Ing. Jana Kútniková
Porovnanie efektívnych daňových sadzieb právnických osôb medzi Slovenskom a EÚ
- Ing. Marian Lebieczik, Ph.D.
Konvergenca ekonomiky ČR a ďalších vybraných tranzitívnych ekonomik k ekonomice Evropské unie v letech 1993-2001
- Ing. Ivana Lemnerová
Environmentálna politika Európskeho spoločenstva a ekonomické nástroje ochrany životného prostredia v Európskej únii

prof. Ing. Ján Lisý, CSc.
Makroekonomické predpoklady vstupu SR do Európskej menovej únie

doc. Ing. Mária Martinčová, PhD.

Nové aspekty problému nezamestnanosti v SR v súvislosti s integráciami a globalizačnými procesmi

Проф. Мучуев Шамунг Маронджович, д.э.н.,
Изобъяснит глобализацию и интернациональные процессы на постсоветском пространстве посылки распада СССР

doc. Ing. Eva Muchová, PhD.

Nové pohľady na teóriu optimálnej menovej oblasti

Ing. Richard Ourada, CSc.

Zahraničnoobchodné účinky účasti Slovenska v colnej únii EÚ

Iwona Pawlas, Ph.D.

Political and Economic aspects of the Process of Enlargement of the European Union. The Case of Poland

doc. Ing. Jarmila Petričová, CSc.

Úloha kultúrnych inštitúcií, vrátane cirkí, pri zlepšovaní postavenia tranzitívnej ekonomiky z pozícií inštitucionalizmu

doc. Ing. Veronika Piováčiková, CSc.

Špecifika kapitálového trhu SR vo vzťahu na integráciu a globalizačné procesy

doc. Ing. Igánc Pirmo, CSc.

Traditčná a synergetická ekonomika

doc. Ing. Magdaléna Pivárová, CSc.

Mobilita pracovných síl v podmienkach globalizačnej ekonomiky

doc. Ing. Daria Rozborilová, CSc.

Modifikácia veľkosti, štruktúry a miery úspor domácností v kontexte globalizačného procesu

doc. PhDr. Milán Sekanina, CSc.

Zapojenie čs. ekonomiky do medzinárodnej divízy práce 1918 - 1938 - čs. kapitálové investície

Ing. Eva Štaneková, PhD.

Postavenie, funkcie a úlohy verejnej správy v regionálnom rozvoji

Dr. Ewa Szymank

The Competitiveness of Export and the Access to the European Union - the Example of Poland

doc. Ing. Judita Tancošová, CSc.

Teória PZI a ich stav v podmienkach SR

Ing. Silvia Tancošová, PhD.

Optimálna menová oblasť a európska integrácia

Ing. Patrik Tkáč

Vplyv priamych zahraničných investícií na podniky v Slovenskej republike, ich kapitálovú štruktúru a produktívitu práce

Ing. Pavel Tuleja, Ph.D.

Komparatívni analýza výkonnosti české a slovenské ekonomiky v letech 1993-2002

doc. PhDr. František Varadzin, CSc.
Ekonomický rast v podmienkach globalizácie

Adrian Winnett BSc(Econ), MA, PhD.
Information and Communications Technology: The Implications for Growth with Reference to Economies in Transition

4. sekcija: Hospodárska politika v procese integrácie
4th section: Economic Policy in the Process of Integration

Ing. Martin Alexy

Hospodárska politika v podmienkach globalizácie

prof. Ing. Michal Baráňák, DrSc.

Hľadanie východísk z transformácie

doc. Ing. Mária Blašková, PhD.

Hospodárska politika v transformačnom a prístupovom procese ekonomiky SR do EÚ

doc. Ing. Anatolij Bracjun, CSc.

Ústava Európskej únie a problémy jej prijatia

Ing. Peter Fašung

Paradox poisťenia v nezamestnanosti v kontexte zamestnanosti v SR

Ing. Elena Fičíková, CSc.

Úskalia procesu reštrukturalizácie slovenskej ekonomiky

Ing. Michal Galajda

Aktuálne otázky fiškálnej politiky v Slovenskej republike

doc. Ing. Vierošlava Holková, PhD., Ing. Alexandra Jusková, PhD.

Spotreba slovenských domácností z aspektu integrácie SR do EÚ

prof. Ing. Michal Janok, PhD., Ing. Martina Ančičová

Dotacie problémy ako súčasť hospodárskej politiky štátu v procese integrácie

prof. Ing. Jaroslav Husár, CSc., Mgr. Mgr. Mgr.

Pohľad na výkonnosť ekonomiky SR a na hospodársku politiku po roku 1998

Ing. Peter Kopkás

Investície do automobilového priemyslu na Slovensku

doc. Ing. František Kosorin, PhD.

Reálna a nominálna konvergencia ekonomiky SR do Európskej únie

prof. dr. hab. Elzbieta Kryńska

Labour market during globalisation processes

Ing. Michaela Kublinová

Konkurenceschopnosť České republiky

Ing. Štefan Lednár, PhD., doc. Ing. Viliam Kováč, CSc.

Priemyselná politika Európskej únie a Slovenskej republiky

Ing. Michal Moján, PhD.

Varovná vízia a prognóza Slovenska

- doc. Ing. Helena Masárová, CSc.
Teoretické východiská k procesom transformácie agropriemyselného komplexu na podnikníky trhového systému v procese približovania k Spoločnému trhu EÚ
- doc. Ing. František Melišek, CSc.
O štruktúrnej a regionálnej politike Európskej únie
- doc. Ing. Alexander Moravčík, DSc.
Význam očakávaní a úspor pri investíciách do fixného kapitálu
- doc. Ing. Pavol Ochotníčik, CSc.
Bude strata kurzovej politiky pri vstupe do Európskej menovej únie pre SR naozaj stratou?
- prof. Ing. Tibor Paulík, CSc., Ing. Pavlína Pelišová, Ph.D.
Česká republika na prahu Európskej únie
- Ing. Gabriela Reviliáková
Transformácia slovenskej ekonomiky a jej prejavy
- Elias Soukiazis, Ph.D., Vitor Castro Masc
The Impact of the Maastricht Criteria and the Stability Pact on Growth and Unemployment in Europe. Some lessons for the new members
- Dr. Ing. Jaroslav Šilka
Transformácia lesného hospodárstva v procese integrácie do Európskej únie
- Ing. Mária Tokárová, Ph.D.
Hlavné princípy pravidiel hospodárskej súťaže v SR a v EÚ
- doc. Ing. Mária Uramnová, Ph.D.
Národný a európsky rozmer politiky konkurenčného prostredia
- Ing. Jarmila Viďová, Ph.D.
Controlling v hospodárskej praxi
- prof. Ing. Pavol Vincúr, Ph.D.
Pokus o analýzu zdrojov hospodárskeho rastu, ako prechavé hľadanie rastu
- doc. Ing. Jaroslav Zajac, CSc.
Trhové prostredie a metódy dosiahnutia rovnováhy
5. sekcia: *Sociálny fenomén v slovenských a európskych súradniciach*
5th section: *Social Phenomenon in the Slovak and European Conditions*
- Andrzej Adamezyk, PhD
The Institutional Features of the Labour Markets in the Candidate Countries for the EU Membership
- prof. Ing. Julius Alexy, CSc.
Nový rozmer v dýchadkovej politike a reforme
- PhDr. Mária Antalová, PhD.
Sociálna kohezia – determinant rozvoja ľudských zdrojov v súčasnosti
- Ing. Ivetta Dudová, PhD.
Rodinné politiky v podnikniakoch Európskej únie
- doc. Ing. Ivana Fallová Leitmanová, CSc.
Sledovanie spokojnosti v práci a jej posudzovanie

- Ing. Renáta Halásková, Ph.D.
Výbrané indikátory chudoby v zemiach EÚ
- doc. Dr. Ing. Jiří Horák, doc. RNDr. Mílan Šimek, Ph.D.
Dopravná dostupnosť v regionálnych analýzách trhu práce
- Ing. Mária Husková, CSc.
Systém hodnotenia a jeho uplatnenie v procese tvorby a realizácie politiky zamestnanosti
- prof. Ing. Vojtěch Krebs, CSc.
Dýchadkový systém v Českej republike po vstupe do Európskej únie
- doc. PhDr. Ivan Laliha, CSc.
Kvalita života slovenskej populácie v transformačnom procese
- Ing. Erika Lajinová
Dochodková nerovnosť a problém chudoby
- prof. Ing. Jozef Mihalik, DSc.
Medzinárodné trendy sociálno-ekonomického rozvoja a voľba rozvojových modelov v kandidátskych štátoch EÚ
- Ing. Silvia Ošková
Sociálne zabezpečenie a migrácia
- Ing. Michaela Pechová
Komparácia vybraných zdravotných systémov
- doc. Ing. Eva Rievajová, Ph.D.
Prístup k problémom zamestnanosti v SR
- Ing. Peter Sika, Ph.D.
Chudoba na Slovensku a prístupy k jej riešeniu
- doc. Ing. Vojtech Stanek, Ph.D.
Zdravotné poistenie a jeho smerovanie
- doc. PhDr. František Škvrtna, CSc.
Sociálne aspekty bezpečnosti a jej pôsobenia v procese európskej integrácie
- PhDr. Peter Weiss, CSc.
Európsky sociálny model a Slovensko po vstupe do EÚ
- Ing. Mírka Wildmannová, Ph.D.
Nové trendy v nastavení sociálnej kvality
- Ing. Daria Wolfová
Chudoba ako sociálno-ekonomický jav a jej podoba v SR
6. sekcia: *Verijná správa a regionálny rozvoj – skúsenosti a výzvy*
6th section: *Public Administration and Regional Development - Experience and Challenge*
- doc. Ing. Anna Belajová, Ph.D.
Rozvojová úroveň vo vidieckych regiónoch
- doc. Ing. Mílan Belica, Ph.D.
Kreovanie samosprávnych VÚC SR v procese integrujúcej sa Európy

- Ing. Anna Biľa
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí Vinné, Kaluža a Kľoťochov
- doc. Ing. Mária Fáziková, CSc.
Demografické zmeny na vidieku v procese transformácie spoločnosti
- Ing. Martina Halaszková, Ph.D.
Fondy EÚ a jejich regionálny význam pro Českou republiku
- doc. Ing. Maria Hamalová, CSc., Ing. Silvia Prčová
Príprava verejnej správy pre európsky administratívny priestor
- RNDr. Alžbeta Ivaníková, CSc.
Absorpčná schopnosť štrukturálnej pomoci Európskej únie v Slovenskej republike a v jej regiónoch
- Ing. Katarína Jasnáková
Najnovšie poznatky o sociálno-ekonomickom rozvoji Košického kraja
- Mgr. Jiří Ježek
Využití tvrdých a měkkých nástrojů v českém regionálním plánování
- Ing. Jozef Krnáč
Regionálny rozvoj v Banskobystrickom samosprávnom kraji
- doc. Ing. Ján Kútnik, CSc.
K mliektorým otázkam vývoja európskeho integračného procesu a jeho súvislosti s reformou verejnej správy
- prof. dr. hab. Eugeniusz Kwiatkowski, Dr. Leszek Kucharski, Dr. hab. Tomasz Tokarski
Macroeconomics effects of the overemployment in the agriculture of Poland
- Ing. Jan Malinovsky, Ph.D.
Implementace managementu do oblasti rozvoje regionu a měst
- doc. RNDr. Ema Mištinová, CSc.
Výbrané problémy rozvoja cestovného ruchu pri podpore rozvoja regiónu
- prof. RNDr. Jozef Mládek, DrSc., RNDr. Jana Mareňáková, Ph.D., Mgr. Jana Širočková
Nové vývojové tendencie populačnej dynamiky a rodinného správania obyvateľstva Slovenska
- prof. Sergey Naumov
Public administration and regional cooperation: experience and existing problems
- prof. Ing. Juraž Nemec, CSc., Ing. Beáta Meričková
Analýza spôsobu výberu externých dodávateľov vybranými obcami pri externom zabezpečovaní komunálnych služieb v SR
- doc. PhDr. František Ochmana, DrSc.
Modernizace veřejné správy: od nabídkového k poptávkovému modelu veřejné správy
- Ing. Miroslav Oško
Kontrola vo verejnej správe s ohľadom na novozavádzaný systém štátnej pokladnice
- Mgr. Rudolf Pástor
Lokalizácia automobilového priemyslu a jej vplyv na regionálny rozvoj SR
- Mgr. Ing. Renata Paulíková
Využitie marketingových nástrojov v rozvoji miest Slovenskej republiky

- Dr. Marianna Poniatowicz
Financial instruments of regional policy in Poland
- Ing. Štefan Rehak
Klastre už aj na Slovensku?
- Ing. Eva Sekerešová
Podpora okresov s vysokou mierou nezamestnanosti prostredníctvom projektov regionálneho rozvoja
- doc. RNDr. Peter Spišák, CSc.
Transformácia agorurálnych štruktúr na Slovensku
- Ing. Juraž Šebo
Dopravná infraštruktúra a jej vplyv na rozvoj regiónov a životné prostredie
- doc. PhDr. Jan Šelčesovský, CSc.
Fiskální decentralizace v ČR
- Tadeusz Truskolaski, Ph.D.
Financial instruments of the transborder cooperation. The case of Euroregion Niemien
- doc. Ing. Jozef Tvrdoň, CSc.
Výbrané problémy dopadu vstupu Slovenska do EÚ na regionálny rozvoj
- Ing. Jana Verčková
Úlohy a miesto Euroregiónov v európskej regionálnej politike
- doc. RNDr. Viera Vlčková, CSc.
Vzdelanostná úroveň a jej dopad na nezamestnanosť mladých ľudí v regiónoch Slovenska
- doc. Ing. Elena Žárska, CSc.
Územná samospráva v regionálnom rozvoji
7. sekcia: Poistovníctvo v procese liberalizácie trhu
7th section: Insurance in the Process of the Liberalization of the Market
- Ing. Martina Borovcová
Výbraná kritéria stability sektoru poisťovníctví v ČR
- Ing. Renata Brableczová
Nová forma integrace na pojištném trhu
- doc. Ing. Viktória Čejková, PhD., Ing. Svatopluk Nečas
Jednotný poisťovní trh EÚ
- Ing. Miriam Čizmazia
Transformácia poisťovníctva v súvislosti so začlenením SR do EÚ
- Ing. Barbara Drugdová, PhD.
K problematice poistenia medzinárodných rizík pred vstupom do Európskej únie
- Aligia Golebiowska, Ph.D.
Pension funds on the Polish insurance market
- Ing. Katarína Herczegová, PhD.
Problematika doplnkových dôchodkových poisťovní v procese reformy sociálneho poistenia na Slovensku
- RNDr. Ivica Cháčaburňanová
Pohľad životného poisťovacieho makléra na vstup do Európskej únie

prof. AE, dr hab. Irena Jedrzejczyk
Insurance on the liberalising market in Poland

host', doc. Ing. Anton Korauš, PhD.
Daší vývoj bankopisťovníctva vo virtuálnej dobe

doc. Ing. Alena Longauerová, CSc.

Poisťovanie exportných úverov v procese integrácie SR do EU

doc. Ing. Anna Majánová, PhD.

Súčasnoscť a perspektivy slovenského poisťovníctva

Ing. Katarína Polaková, CSc.

Vybrané problémy poisťovního a investičného trhu v SR

doc. Ing. Jaroslav Rektorič, CSc., doc. PhDr. Jan Šešesťovský, CSc.
Financování krizového řízení v ČR

Ing. František Řezáč

Alternativní distribuční kanály jako součást marketingového mixu

Ing. Eva Vávrová, Ph. D.

Pojistění municipalities na liberalizovaném pojistném trhu

JUDr. Jozefína Žáková

Liberalizácia poisťovního trhu a jej vplyv na poisťovné právo

8. sekcia: *Ekonomické školstvo v procese integrácie*
8th section: *Economic Education in the Process of Integration*

dr Bogumila Barańska

The significance of regional education in the process of the European integration

doc. PhDr. Kamil Fuchs, CSc.

Současnostť praxe posuzování konkurenčního prostředí v ČR

doc. PhDr. Emília Fulková, CSc.

Učitel' odborných predmetov z hľadiska medzinárodného projektu "Tvorba mobility európskych študentov a učiteľov z poľnohospodárskych vzdelávacích inštitúcií"

prof. Ing. Katarína Honcová, PhD.

Slovenské vysokoškolské vzdelávanie a jeho začleňovanie do európskeho priestoru

doc. PhDr. Jozef Horeháj, PhD.

K problematike ekonomického vzdelávania

PhDr. Jarmila Kačíniová, CSc.

Individuálny prístup k študentom VŠ – predpoklad úspechu vo výchovno-vzdelávacom procese

PhDr. Soňa Kompollová, CSc.

K vybraným problémom vzdelávania učiteľov odborných ekonomických predmetov

Ing. Zuzana Křížová, Ph. D.

Vliv legislativních změn na výkon účetnictví

Ing. Lubomír Liška

Využití didaktické a výpočtové techniky vo výchovno-vzdelávacom procese

Ing. Jaromír Novák
Ciele a obsah ekonomického vzdelávania v procese európskej integrácie

Ing. Darina Orbanová
Vzdelávacia politika a Európska únia

prof. Ing. Ján Porvazník, CSc.

Príprava ľudí na manažérsku kompetentnosť

Ing. Daniel Slavánek

Inovace ve výuce mezinárodních financí

Ing. Radovan Šesany, Ing. Ivan Šoš, RNDr. Agneša Gašperanová, Ing. Stanislav Ledvický
Informačné a komunikačné technológie a ich využitie v školstve v procese integrácie

prof. Ing. Rudolf Šlosár, PhD.

Ekonomické školstvo v procese transformácie slovenskej ekonomiky

Ing. Petr Valouch

Příprava studentů ESF MU v Brně na podnikání EU v oblasti vedení účetnictví po vstupu ČR do EU

Ing. Ludmila Velichová

Aktivizující metody vo výuce odborných ekonomických predmetov

doc. Ing. Helena Votáčková, CSc.

Investice do vzdělání a inovace jako klíč k ekonomické prosperitě

Проф. Журавлева Галина Петровна, д.э.н.

Проблемы модернизации преподавания современной экономической теории в высших учебных заведениях

Absorpčná schopnosť štrukturálnej pomoci Európskej únie v Slovenskej republike a v jej regiónoch

Alžbeta Ivaníková

V Európskej únii a hlavne Európskej komisii sa pozornosť obracia na absorpčnú schopnosť v budúcich členských štátoch v skrátenom programovacom období (od vstupu do roku 2006). Absorpčná schopnosť sa spája hlavne s manažmentom a implementáciou štrukturálnych fondov.

Cieľom príspevku je analyzovať kritické body prípravy na využívanie štrukturálnej pomoci v Slovenskej republike po vstupe do Európskej únie, teda na absorpčnú schopnosť dostupných fondov pre Slovensko na národnej a regionálnej úrovni, t.j. pre regionalizované priority a opatrenia. Tieto dostupné fondy by mali prísť z ministerstva zodpovedajúceho za fondy, po líni sektorových ministerstiev na regionálnu resp. lokálnu úroveň.

V Európskej únii funguje tzv. politika hospodárskej a sociálnej súdržnosti (štrukturálna politika), ktorá vznikla zlučením regionálnej, sociálnej a časti poľnohospodárskej politiky, aby tieto oblasti, ktoré spolu súvisia mohli byť lepšie koordinované. Na takúto politiku môže Slovensko získať prostriedky štrukturálnej pomoci, nie automaticky, ale len splnením podmienok v oblasti: a) legislatívneho rámca, upravujúceho túto oblasť a všetky nadväzujúce oblasti, b) kvality pripravovaných programových dokumentov a schválených Európskou komisiou, c) inštitucionálnej prípravenosti, d) kvalitných projektov pripravovaných k realizácii.

Prípravenosť na prijímanie štrukturálnej pomoci - absorpčná schopnosť, prakticky závisí od legislatívnej prípravenosti, programovej prípravenosti, inštitucionálnej prípravenosti na centrálnej a regionálnej úrovni, od získaných skúseností s využitím, prípravou a realizáciou predstúpových štruktúr, najmä od prípravy samostatných projektov, čo bude pre mnohých potenciálnych žiadateľov predstavovať určitú bariéru, a to minimálne v podobe vyšších nákladov. Absorpčná schopnosť v podstate silne reaguje na finančnú prípravenosť, t.j. väčšinou preplácať až po skôčení projektu (uplatnenie pravidiel n+2), preto bude nevyhnutné zabezpečiť prostriedky na celý projekt pred alebo v priebehu jeho realizácie.

Všeobecne uvedené prekážky absorpčnej schopnosti majú aj svoju regionálnu dimenziu, a to v prejavie regionálnej absorpčnej schopnosti, ktorú by sme mohli vyjadriť nedostatkom inštitucionálnej stability, právneho a politického prostredia pre regionálny rozvoj, obmedzenou dostupnosťou národného spolufinancovania, nejasnou zodpovednosťou a angažovanosťou v regionálnych rozvojových problémoch sektorových ministerstiev vo vzťahu ku koordinácii sa samosprávami regiónov a v slabom prepojení zdola - nahor regionálnych rozvojových programov a zhora - nadol národného rozvojového programu a ročným národným rozpočtom, ktorý môže byť v konflikte s požadovaným viacročným plánovacím rámcom pre štrukturálne fondy a pod.

Z tejto relatívne novej situácie vyplýva pre Slovenskú republiku sústrediť všetko úsilie a pozornosť na prípravu budúceho čerpania zo štrukturálnych fondov, ale súčasne mať na pamäti, že súčasný systém štrukturálnej pomoci bude pre nasledujúce programové obdobie (2007 - 2013) reformovaný a preto sa nedá upíňať iba na štrukturálnu pomoc EÚ, ktorá bude len prechodná. Dôraz by sa mal kladť predovšetkým na dlhodobé kvalitatívne premeny prostredníctvom aktivizácie vnútorného potenciálu jednotlivých regiónov.

RNDr. Alžbeta Ivaníková, CSc.

Katedra verejnej správy a regionálneho rozvoja NHF EÚ v Bratislave, Dolnozemská cesta 1.

Najnovšie poznatky o sociálno-ekonomickom rozvoji Košického kraja

Katarína Jasnáňová

Zámerom príspevku je prezentovať výsledky získané zo sledovania úrovne sociálno-ekonomického rozvoja Košického kraja. Tieto výsledky sa týkajú jeho demografickej a vzdelanostnej charakteristiky. Ďalej sa venuje zamestnanosti, jej štruktúre z rôznych hľadísk a vývoju nezamestnanosti v rokoch 1997-2002.

Kraj sa rozprestiera v južnej časti východného Slovenska na ploche 6753 km², čo predstavuje 13,8% územia SR. Rozlohou je štvrtým najväčším krajom. Jeho osobitné postavenie je dané významom Košíc ako metropoly Východu a súčasne druhého najväčšieho mesta, kde sídli mnohé významné inštitúcie. Je druhým najvýznamnejším hospodárskym priestorom republiky.

Demografická charakteristika je venovaná obyvateľstvu, jeho analýze z rôznych hľadísk, ako aj sledovaniu vývoja základných ukazovateľov na úrovni jednotlivých okresov. K 26.5.2002 v kraji trvalo žilo 766032 ľudí, čo predstavuje 14,2% z celkového počtu obyvateľov SR - ide o druhý najväčší kraj. V rámci neho je najpočetnejším okres Michalovec, najmenší obyvateľov majú Sobrance. Najväčší podiel obyvateľstva v produktívnom veku (75,9%) mal okres Košice III. Rožňava má stagnujúcu populáciu a Košice I, Košice IV. a Sobrance dokonca regresívnu populáciu. Patrí k regiónom s najvýraznejšou tendenciou demografického starnutia.

Z hľadiska vzdelanostnej štruktúry v roku 2002 dosahoval kraj priemerné slovenské hodnoty. Vysokoškolské vzdelanie má 7,8% obyvateľov, čím výrazne zaoštráva za krajom Bratislavským. Osoby s nižším ako stredoškolským vzdelaním tvorili 44,3% z celkového počtu obyvateľov. Z nich 21,8% sú osoby so základným vzdelaním a 15,8% s učňovským vzdelaním bez maturity. V tejto kategórii najnižšie, 6,7% zastúpenie mali odborné školy bez maturity. Bez akéhokoľvek vzdelania bolo 4050 ľudí (0,53%). Tieto údaje sú ďalej analyzované podľa pohlavia a vývoj vzdelanostnej štruktúry v rokoch 1992-2002 je pre každý okres podrobnejšie rozobratý.

V rámci analýzy zamestnanosti sa zaoberáme charakteristikou organizačných foriem miestnej ekonomiky a najväčšími zamestnávateľmi podľa tržieb a počtu zamestnancov v jednotlivých okresoch. Ďalej skúmame priemernú mesačnú mzdu z rôznych hľadísk a na záver sledujeme regionálnu nezamestnanosť a jej vývoj v rokoch 1997-2002. V roku 2002 iba v jednom okrese (Košice II.) mesačná mzda prevyšila priemer za kraj (13870 Sk). Bola dokonca vyššia aj ako priemer za republiku (14214 Sk). Najnižšia mzda - 9380 Sk - bola v okrese Sobrance. Z hľadiska odvetrového členenia najvyššia mzda v kraji bola v oblasti peňažníctva a poisťovníctva (24937 Sk), ďalej nasledovali priemerná výroba (17025 Sk) a výroba a rozvod elektriny, plynu a vody (16500Sk). Najnižšie mzdy boli vo verejných a sociálnych službách (8726 Sk) a v poľnohospodárstve, poľovníctve, lesníctve a chove rýb (9624 Sk). K 31.12.2002 priemerná mzda nezamestnanosti dosiahla 24,3%, čo bolo vysoko nad celoslovenským priemerom (17,6%). Oproti rovnakému dátumu predchádzajúceho roka poklesla o 0,7%. Všetky okresy prekročili hranicu 15%, z toho šesť aj 25% hranicu. Najvyššia, 31,2%, mzda bola v trebišovskom okrese, najnižšia v krajskom meste.

Ing. Katarína Jasnáňová

Inštitút rozvoja obcí, miest a regiónov, Ekonomická fakulta UMB
Tajovského 10, 97401 Banská Bystrica,
tel.048/4462016, fax 048/4152789, e-mail: katarina.jasnana@umb.sk